Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
Mirja Hannula

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

MUISTIO

10.5.2017

HE 39/2017 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä ammatillisen koulutuksen uudistamiseksi. Elinkeinoelämän keskusliitto EK lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Ammatillisen koulutuksen reformi on **elinkeinoelämän osaamistarpeisiin ja työvoiman saatavuuteen vastaamisen näkökulmasta tärkeä ja merkittävä uudistus**. Tavoitteena on ammatillisen koulutuksen järjestelmä, joka vastaa aiempaa oikea-aikaisemmin, osuvammin ja tehokkaammin työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan yhä nopeammin muuttuviin ammatillisiin osaamistarpeisiin. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen roolia työelämän kehittämisessä siten, että se tukisi nykyistä vahvemmin ja aktiivi-emmin yritysten ja julkisen sektorin työpaikkoja toiminnan kehittämisessä ja uudistumista muuttuvassa toimintaympäristössä. EK tukee hallituksen esitystä ja pitää erittäin tärkeänä, että **työelämä ja yritykset tunnistetaan opiskelijan rinnalla keskeisinä ammatillisen koulutuksen asiakkaina**.

Tavoite koulutuksen ja työelämän yhteistyön tiivistämisestä on kannatettava. Koulutuksen ja yritysten yhteistyön tulee lähteä molempien osapuolten tavoitteista. **Yritysten tarpeet ja mahdollisuudet tarjota oppimismahdollisuuksia opiskelijoille vaihtelevat.** On ensiarvoisen tärkeää, että yritys voi jatkossakin itse päättää milloin ja kenen kanssa oppisopimus solmitaan vai onko käytössä ei-työsopimussuhteinen opiskelu työpaikalla.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen laadun varmistamiseksi EK ehdottaa koulutussopimusmalliin tarkennuksia. Jokaiselle opiskelijalle tulisi nimetä työpaikalla tapahtuvan opiskelun käynnistyessä **vastuukouluttaja**. Vastuukouluttajaksi voitaisiin nimetä joko koulutuksen järjestäjän tai työnantajan nimeämä henkilö. Vastuukouluttaja olisi vastuussa opiskelijan työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittymissuunnitelman mukaisesti. Vastuukouluttajan apuna opiskelijoiden käytännön ohjauksessa voisi toimia, kuten nykyäänkin, työpaikkaohjaajia. **Samalla, kun koulutuksen järjestäjän ja työpaikan kesken sovittaisiin vastuukouluttajasta, tulisi sopia resursseista. Jos yrityksen ja koulutuksen järjestäjän kesken yhteisesti sovitaan, että opiskelijan vastuukouluttaja on yrityksen nimeämä henkilö, koulutuksen järjestäjä maksaisi yritykselle opiskelijakohtaista koulutuskorvausta, joka olisi sidottu opiskelun kestoon**. Jos vastuukouluttajana toimisi koulutuksen järjestäjän nimeämä henkilö, ei opiskelijakohtaista koulutuskorvausta maksettaisi. Erityisesti pk-yritysten näkökul-

masta opettajien jalkautuminen työpaikoille ja osallistuminen opiskelijan ohjaukseen työpaikoilla on edellytyksenä työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiselle.

Työelämän edustajilla ja työelämätoimikunnilla tärkeä rooli osaamisen laadun varmistuksessa

Osaamisen laadun varmistus on uuden järjestelmän kriittinen kysymys. Koulutuksen järjestämislupaohjauksen lisäksi yhdessä työelämän kanssa laaditut tutkintojen perusteet, koulutuksen järjestäjän ja yritysten pitkäjänteinen yhteistyö opetuksen toteuttamisessa sekä osaamisen arviointi ovat keskeisessä roolissa osaamisen laadun varmistamisessa. Koulutuksen järjestäjillä tulee olla toimivat laadunhallintamenettelyt, ja lisäksi tarvitaan valtakunnallinen palaute- ja tietojärjestelmä. Sen tulee tuottaa uusien työelämätoimikuntien käyttöön osaamisen laadunvarmistuksen näkökulmasta tarvittava tieto näytöistä ja osaamisen arvioinnista. Siirtyminen nykyisen näyttötutkintojärjestelmän kolmikantaisesta arvioinnista kaksikantaiseen arviointiin on tutkinnon suorittamisvolyymien takia perusteltua. **Koulutuksen järjestäjien tulee huolehtia työelämän arvioijien ja työpaikkaohjaajien perehdyttämisestä ja kouluttamisesta**.

EK korostaa opetus- ja kulttuuriministeriön roolia ammatillisen koulutuksen ohjauksessa. Koulutuksen järjestäjien kesken tarvitaan nykyistä tiiviimpää yhteistyötä ja työnjakoa siten, että koulutuksen järjestäjien erikoistumisella voidaan vastata työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin. Järjestämislupaprosessissa tulee määritellä koulutuksen järjestäjien koulutustehtävät siten, että koulutuksen järjestäjäverkossa on erilaisista työ- ja elinkeinoelämän tarpeista erikoistuneita koulutuksen järjestäjiä ja järjestäjillä työelämän näkökulmasta riittävän erikoistunutta osaamista. **Koulutuksen palveluverkkoa on tarpeen tarkastella valtakunnallisesti eri toimialojen osaamistarpeisiin vastaamisen näkökulmasta. Elinkeinoelämälle tärkeiden, pienten opintoalojen koulutus on turvattava.**

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Mirja Hannula
asiantuntija